

VN/22230/2022

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kaivosmineraaliveroa koskevasta lainsäädännöstä

1 Yleistä

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa kaivosmineraaliverosta. Tarkoitus on ottaa 1.1.2024 käyttöön uusi, Suomessa louhittuihin kaivosmineraaleihin kohdistuva kaivosmineraalivero, joka on tarkoitettu toteuttamaan kaavamaisena rojaltimallina. Veromallissa yritettäisiin ottaa huomioon metallimalmien ja muiden kaivosmineraalien eroavaisuus ja metallimalmien väliset erot niiden arvoissa ja malmipitoisuuksissa. Verovelvollinen olisi kaivosyhtiö. Vero määräytyisi metallimalmien osalta sen ajankohdan perusteella, jona se toimitetaan rikastettavaksi. Muiden kaivosmineraalien osalta ajankohtana olisi kaivosmineraalin louhinta-aika. Kaivosveron tavoiteltu verotulo on 25 miljoonaa euroa vuodessa. Verotulosta 60 prosenttia ohjataan kaivosten sijaintikunnille ja 40 prosenttia valtiolle.

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Viittaamme myös Kaivosteollisuus ry:n lausuntoon.

2 Verojärjestelmän muutoksissa tulee huomioida kokonaisuus

Muutokset verotukseen edellyttävät verojärjestelmän kokonaistarkastelua. Verotuksen oikea ja kohtuullinen kohdistuminen on tärkeää. Verotuksella ei tule merkittävästi heikentää yksittäisen toimialan toimintaedellytyksiä. Esimerkiksi kaivoksiin kohdistuu nyt paljon muospaineita (kaivoslain muutos, vakuuksien kasvu, uusi ympäristövahinkorahasto, kiinteistöveron korotukset).

Hyvän verojärjestelmän mukaisesti uusia pistemäisiä veroja tulee välttää. Verotuksesta aiheutuvat hallinnolliset kulut yrityksille ja veroviranomaisille eivät saa olla kohtuuttomia suhteessa veroista saatavaan verokertymään. Suomen tulee olla toimintaympäristönä vakaa ja kilpailukykyinen kokonaisuus.

Teknologiateollisuus ry toteaa, että mahdollisen kaivosveron tulisi perustua nettotuloon.

Rojaltityyppisesti toteutettuna vero kohdistuu liiketoimintaan ennen kuin tuottoa syntyy. Tuotantokustannuksen luonteisena rasitteena vero nostaisi tuotantokustannuksia ja kannattavan louhinnan edellyttämää malmin metallipitoisuutta. Osaa malmiesiintymistä ei kannattaisi tällöin louhia. Tämä pienentää paitsi oletettuja kaivosverotuloja, myös ansio- ja yhteisötuloverokertymää, mikäli kaivospaikkakunnalla liiketoiminnan ja työpaikkojen määrä vähenee.

3 Suomessa on paljon kriittisten metallien esiintymiä

Teknologiateollisuus julkaisi 13.10.2022 selvityksen¹ kriittisistä metalleista teknologiateollisuudessa.² Mineraalisten raaka-aineiden kysynnässä on voimakasta kasvua, johtuen mm. vihreästä siirtymästä ja geopoliittisesta tilanteesta. Kaivokset tuottavat vähähiiliratkaisuiden tärkeitä raaka-aineita, muun muassa liikenteen sähköistämiseen tarvittavien akkujen kriittisiä materiaaleja. Koko Eurooppa, Suomi mukaan lukien, on suurelta osin riippuvainen Kiinasta toimitetuista raaka-aineista.

EU:lle kriittisiä raaka-aineita on arvioitu olevan 30. Suomessa on kuitenkin paljon kriittisten metallien esiintymiä. Suomi on mm. ainoa EU-maa, jonka kaivoksista tuotetaan kobolttia. Suomessa on myös Euroopan merkittävimpiin kuuluvat litiumvarannot. Lisäksi Suomesta löytyy mm. titaania, bauksiittia ja strontiumia. Kaikkiaan Suomen kallioperästä löytyy mineraaliesiintymiä 14:stä EU:lle kriittisestä raaka-aineesta. **Kriittisten mineraalien saatavuus on huoltovarmuuskysymys ja tämä tulee huomioida suunniteltaessa kaivosmineraaliveroa.**

Helsingissä 17.10.2022

Teknologiateollisuus ry

Petteri Rautaporras
Johtaja, pääekonomisti

Lisätietoja:
Maria Volanen, johtava asiantuntija, veropolitiikka (maria.volanen@teknologiateollisuus.fi)

¹ Selvitys: Kriittiset metallit teknologiateollisuudessa https://teknologiateollisuus.fi/sites/default/files/inline-files/Kriittiset%20materiaalit_Teknologiateollisuuden%20opas.pdf

² <https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/tiedote/selvitys-suomalaisten-yritysten-varautuminen-materiaaliriskeihin>